

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ»***

Спеціальність:	D3 Менеджмент
Освітній рівень:	перший (бакалаврський) рівень
Освітня програма:	Менеджмент

МАУП 2025

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Основи управління бізнесом
Шифр та назва спеціальності	D3 менеджмент
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	5 кредитів/150 год Лекції: 50 Семінарські заняття: 22 Самостійна робота студентів: 78
Терміни вивчення дисципліни	VII семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	іспит
Сторінка дисципліни на сайті	https://drive.google.com/file/d/1KtDbmx702mK20nAqXeEiW1JwOnRPG-4t/view?usp=sharing

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

Боденчук Лілія Борисівна	
Науковий ступінь	кандидат економічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	завідувач кафедри економіки та менеджменту
Дисципліни, які викладає НПП	Економічна теорія Облік і аудит Основи підприємницької діяльності Основи управління бізнесом
Напрями наукових досліджень	Інформаційно-аналітичне та облікове забезпечення прийняття управлінських рішень; стратегії розвитку підприємництва та мотиваційні механізми бізнесу в умовах цифрових трансформацій та економічної нестабільності
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	гугл академія https://surl.li/knyqiq ORCID https://orcid.org/0000-0003-3892-3823 SCOPUS https://surl.li/icrvjh
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	menedzmentuk@gmail.com
Контактний тел.	+380677445957
Телефон кафедри	+380677445957
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	https://izmail.maup.com.ua/assets/files/bodenchuk-portfolio.pdf

Анотація курсу. Навчальна дисципліна «Основи управління бізнесом» формує навички з питань підприємницької діяльності щодо функціонування організації, її місії, організаційно-

правової форми, взаємодії з державними організаціями та контролюючими органами, фінансовими установами, конкурентами, постачальниками, клієнтами та іншими суб'єктами підприємницької діяльності, техніки розробки та методів розрахунку окупності бізнес-планів підприємницьких ідей/стартапів, проектування грошових потоків (кеш-фло) в часі, комплексного підходу до організації власного бізнесу, доведення необхідності і доцільності використання бізнес-планів для сучасного здійснення власного бізнесу, визначення ефективності інвестування

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сукупність принципів, методів й інструментів управління та організацію бізнес-процесами підприємства шляхом їх моделювання, впровадження, аналізу й удосконалення, а також суспільно-історичний процес виникнення, розвитку та зміни системи знань (умінь, концепцій, поглядів, ідей, уявлень і суджень) про організацію та управління бізнесом в процесі підвищення ефективності діяльності організації (в цілому або окремих проблем), представників різних конкретно-історичних суспільно-економічних формацій.

Метою курсу: є формування у майбутніх фахівців сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у сфері управління бізнесом; розуміння концептуальних основ системного управління суб'єктами господарювання; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

Завдання навчальної дисципліни: надати здобувачам вищої освіти ясне і чітке уявлення про теоретичні та методологічні засади сучасної організації та ведення бізнесу; виробити навички самоорганізації, мотивації, цілепокладання, розстановки пріоритетів, делегування повноважень, контролю і оцінки особистих показників діяльності, освоїти навички володіння методами організації робочого часу та раціонального використання ресурсів; сформувати навички самостійної, творчої роботи; вміння організовувати свою працю, розвинути здібності породжувати нові ідеї, знаходити нові підходи до їх реалізації, а також - вивчення суті та форм ведення бізнесу в сучасних умовах господарювання, принципів вибору певного виду підприємницької діяльності; оволодіння новітніми управлінськими підходами та застосування сучасних науково-технічних досягнень в процесі ведення бізнесу; опанування інструментарієм прийняття ефективних господарських рішень.

Пререквізити навчальної дисципліни. Вивчення навчальної дисципліни «Основи управління бізнесом» базується на знаннях та вміннях, отриманих здобувачами освіти при вивченні таких дисциплін: “Економічна теорія”, “Мікроекономіка”, “Менеджмент”, “Економіка підприємства”, “Основи підприємницької діяльності”.

Постреквізити навчальної дисципліни. Знання та вміння, отримані студентами в процесі вивчення навчальної дисципліни «Основи управління бізнесом», сприяють успішному вивченню здобувачами вищої освіти цілої низки інших навчальних дисциплін, спрямованих на формування професійних знань і умінь: «Стратегічне управління підприємством», «Основи проектного менеджменту» та інших.

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Менеджмент» а саме:

Програмні компетентності

Загальні компетентності	ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
Спеціальні компетентності	СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації. СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу. СК3. Здатність визначати перспективи розвитку організації. СК4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

	СК5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту. СК8. Здатність планувати діяльність організації та управляти часом. СК16. Здатність стратегічно мислити, формулювати бізнес-ідеї, управляти інвестиціями, організовувати власну підприємницьку діяльність соціально відповідального бізнесу.
Результати навчання	РН3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства. РН4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень в бізнесі. РН5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації. РН6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень. РН7. Виявляти навички організаційного проектування. РН8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації. РН9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи. РН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування підприємства та його бізнесу. РН19. Демонструвати здатність ініціювати, розробляти та реалізовувати бізнес-проекти й стартапи, використовуючи принципи проектного менеджменту, методи стратегічного аналізу та бізнес-аналітики для забезпечення конкурентоспроможності організації.

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			Методи навчання/методи оцінювання
		Лекції	Семінарські зан.	Самостійна робота	
7 семестр					Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; традуктивний метод; аналітичний; синтетичний; практичний; пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; метод проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз ситуацій; дискусії, дебати, полеміки; діалог, синтез думок; мозковий штурм; відпрацювання навичок; ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань);
Змістовний модуль 1. Теоретичні засади та організація управління бізнесом					
Тема 1	Бізнес як соціально-економічна система: сутність, функції та сучасні тенденції розвитку	2	2	6	
Тема 2	Бізнес-середовище: макро-, мезо- та мікрочинники впливу	4	1	4	
Тема 3	Місія, бачення та цілі бізнесу: формування та реалізація	4	1	6	
Тема 4	Організаційні форми бізнесу та особливості їх управління	4	2	6	
Тема 5	Бізнес-моделі: формування, трансформація, оцінювання ефективності	4	1	6	
Тема 6	Організаційні структури управління бізнесом: еволюція, типи та тенденції модернізації	4	1	4	

Тема 7	Аналітика в системі управління бізнесом	4	1	4	моделювання професійної діяльності; інноваційні методи навчання (компетентнісний; проектно-дослідницький); кейс-метод. Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, реферати); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань.
Тема 8	Прийняття управлінських рішень у бізнесі: моделі, методи та інструменти обґрунтування	2	2	6	
Тема 9	Бізнес-комунікації та управління взаєминами зі стейкхолдерами	2	1	6	
Змістовний модуль 2. Функціональні складові та інфраструктура управління бізнесом					
Тема 10	Управління персоналом у бізнесі: концепції розвитку людського капіталу та кадрові стратегії	4	2	6	
Тема 11	Управління бізнес-процесами та операційною діяльністю: методи оптимізації та реінжиніринг	4	1	4	
Тема 12	Цифровізація бізнесу та впровадження сучасних технологій в управління	2	2	6	
Тема 13	Управління інноваціями та розвитком бізнесу: механізми впровадження та оцінювання результативності	4	2	4	
Тема 14	Управління безпекою бізнесу: ризики, захист інформації, економічна та операційна безпека	2	2	6	
Тема 15	Сталий розвиток бізнесу, соціальна відповідальність та ESG-принципи	4	1	4	
Модульна контрольна робота					
Всього:		50	22	78	
Форма контролю: іспит					

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементами презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми і методи контролю.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних (семінарських) занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, умінь використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;

- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем;

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

	Поточний контроль знань															Модульна контрольна робота	Екзамен	Загальна кількість балів
Теми	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	Тема 13	Тема 14	Тема 15	20	40	100
Робота на семінарському занятті	2	2	2	2	2	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1			
Самостійна робота	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			

Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Основи управління бізнесом» проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування, а саме, тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з навчальної дисципліни «Основи управління бізнесом»:

при оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

при оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- оцінка «відмінно» (А) виставляється за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% всіх завдань);
- оцінка «добре» (В) виставляється за виконання 80% всіх завдань;
- оцінка «добре» (С) виставляється за виконання 70% всіх завдань;

- оцінка «задовільно» (D) виставляється за правильне виконання 60% запропонованих завдань;

- оцінка «задовільно» (E) виставляється, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;

- оцінка «незадовільно» (FX) виставляється, якщо виконано менше 50% завдань.

Неявка на модульний тест - 0 балів.

Вищезазначені оцінки перетворюються на рейтингові бали таким чином:

«А» - 18-20 балів;

«В» - 16-17 балів;

«С» - 14-15 балів;

«D» - 12-13 балів.

«E» - 10-11 балів;

«FX» - менше 10 балів.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни «Основи управління бізнесом» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі **екзамену** (письмово). Студента допускають до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт.

Підсумковий контроль у вигляді екзамену складається з двох складових:

- стартової – призначена для оцінювання заходів поточного контролю впродовж семестру;

- екзаменаційної – призначена для оцінювання окремих запитань (завдань) на екзамені.

Рекомендований розмір стартової складової дорівнює 60 балів, екзаменаційної складової – 40 балів.

Мінімальна сума, за якою екзамен вважається складеним – 25 балів.

Стартові бали формуються як сума рейтингових балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю та заохочувальних (якщо передбачені) балів.

Після оцінювання відповідей здобувача на екзамені (виконання екзаменаційної роботи) викладач підсумовує стартові бали та бали за екзамен, зводить до рейтингової оцінки та переводить до оцінок за академічною шкалою.

Шкала оцінювання екзаменаційних завдань

Шкала	Загальна кількість балів	Критерії
Відмінно	30–40	Завдання виконано якісно; студент отримав максимальну оцінку за теоретичні знання.
Добре	20–29	Завдання виконано якісно, з достатньо високою часткою правильних відповідей.
Задовільно	10–19	Завдання виконано з середньою кількістю правильних відповідей; студент продемонстрував теоретичні знання з істотними помилками.
незадовільно з можливістю повторного складання	0–9	Завдання не виконано; студент продемонстрував теоретичні знання з істотними помилками.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Також, заохочувальні бали можуть нараховуватися, якщо здобувач освіти, наприклад, виконав і захистив певні види робіт, відвідував всі лекції, семінарські й практичні заняття, має власний рукописний конспект лекцій та опрацьований додатковий навчальний матеріал, немає пропусків занять без поважних причин, відвідував додаткові консультації за участі лектора тощо.

Заохочувальні бали не є нормативними і не входять до таблиці розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти та основної шкали системи оцінювання.

Один захід може бути підставою для виставлення заохочувальних балів лише за однією найбільш релевантною освітньою компонентою.

Оцінка самостійної роботи

Загальна кількість балів, отриманих студентом за виконання самостійної роботи, є одним із складових академічної успішності з дисципліни. Самостійна робота за кожною темою, відповідно до програми курсу, оцінюється в діапазоні від 0 до 1 бала за допомогою стандартизованих і узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) критерії оцінювання.

Максимально можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальні завдання)	Рівень виконання			
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
1	1	0,75	0,5	0

Форми оцінювання включають: поточне оцінювання практичної роботи; поточне оцінювання засвоєння знань на основі усних відповідей, доповідей, презентацій та інших форм участі під час практичних (семінарських) занять; індивідуальні або групові проекти, що вимагають розвитку практичних навичок і компетентностей (опціональний формат); вирішення ситуаційних завдань; підготовка резюме з самостійно вивчених тем; тестування або письмові іспити; підготовка проектів статей, тез конференцій та інших публікацій; інші форми, що забезпечують всебічне засвоєння навчальної програми та сприяють поступовому розвитку навичок для ефективної самостійної професійної (практичної, наукової та теоретичної) діяльності на високому рівні.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамєну, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--	---

Політика курсу

Для успішного засвоєння курсу «Основи управління бізнесом» здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;
- систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;
- виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;
- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Основи управління бізнесом» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів).

Рекомендовані джерела інформації.

Основна:

1. Закон України «Про підприємництво» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/698-12>
2. Закон України «Про власність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/697-12>
3. Закон України «Про підприємства в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/887-12>
4. Закон України «Про інвестиційну діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
5. Закон України «Про господарські товариства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>
6. Балановська Т. І., Троян А. В. Управління бізнесом: навчальний посібник. Київ: НУБіП України, 2019. 401 с. URL: <http://dglb.nubip.edu.ua:8080/handle/123456789/6194>
7. Доброва Н. В., Осипова М. М. Основи бізнесу: навчальний посібник. Одеса: Бондаренко М. О., 2018. 305 с.
8. Євчук Л. А. Основи бізнесу та бізнес-планування : навч. посіб. / Євчук Л. А. ; Чорномор. нац. ун-т ім. Петра Могили. - Миколаїв : ЧНУ ім. Петра Могили, 2023. 259 с.
9. Мельник О. В. Основи управління бізнесом: навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2021. – 320 с.
10. Heizer J., Render B., Munson C. *Operations Management: Sustainability and Supply Chain Management*. – 14th edition. – Boston: Pearson, 2020. – 768 p.

11. Hill C. W., Jones G. R., Schilling M. A. *Strategic Management: Theory & Cases*. – 13th edition. – Boston: Cengage, 2021. – 800 p.
12. Kotler P., Keller K. L. *Marketing Management*. – 16th edition. – Boston: Pearson, 2022. – 816 p.
13. Osterwalder A., Pigneur Y. *Business Model Generation*. – Hoboken: Wiley, 2010. – 270 p.
14. Robbins S. P., Coulter M. *Management*. – 15th edition. – Boston: Pearson, 2021. – 656 p.

Додаткова:

1. Братусь Г.А., Гончаренко М.Ф., Середюк К.В. Синергія класичного та проєктного менеджменту в управлінні регіональними змінами. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент: зб. наук. пр. / Міжнар. гуманіт. ун-т. – Одеса: Гельветика, 2025. – С.116-121 DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-2675/2025-62-18>
2. Глушенкова А.А., Булахова К. А. Організація бізнес-планування на підприємстві. Економіка. Менеджмент. Бізнес» № 4, 2020 URL: <http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/2516>
3. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.
4. Лаговський В. В. Бізнес-аналітика та моделювання : навч. посіб. / В. В. Лаговський, В. М. Краєвський ; Ун-т держ. фіск. служби України. - Ірпінь : УДФС України, 2020. 441 с.
5. Михаліцька Н., Яцик М. Управління власним бізнесом: навчальний посібник у схемах і таблицях. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 480 с.
6. Орлова К. Є. Управління бізнесом: підручник. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2019. 319 с.
7. Основи підприємницької діяльності: підручник / за редакцією д.е.н., проф. В. М. Марченко. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка», 2022. 515 с.
8. Підприємництво : навч. посіб. / [Г. І. Купалова та ін. ; за заг. ред. Г. І. Купалової] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ : Київський університет, 2023. 375 с.
9. Середюк К.В. Впровадження практики ESG в діяльність українських компаній у воєнний період. Причорноморські економічні студії. 2023. Вип. 84. С. 41-46. <https://doi.org/10.32782/bses.84-6>
10. Середюк К.В. Інтеграція інструментів бізнес-управління та проєктного менеджменту в умовах воєнного стану: виклики для українських підприємств. Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Економічні науки. Вип.4(80). 2025.
11. Ткач Є. В. Організація власного бізнесу: навчальний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2023. 264 с

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс] /Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Кабінету міністрів України [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.
3. Статистична звітність емітентів України [Електронний ресурс]/ - Режим доступу: www.smida.gov.ua/db/emitent.

4. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI (із змінами та доповненнями). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

5. Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року від 10.07.2019 р. № 526-р. Кабінет міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-p#Text>

6. Податки під час війни: що змінилося для бізнесу. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/211250_podatki-pd-chas-vyni-shcho-zmnilosya-dlya-bznesu

7. Стан та потреби бізнесу в Україні: регіональні тенденції. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/15408>